

การพัฒนาแนวปฏิบัติการพยาบาลในการส่งเสริมพฤติกรรม
การจำกัดน้ำเพื่อควบคุมน้ำหนักตัวระหว่างวันฟอกเลือด
ในผู้ป่วยที่ได้รับการฟอกเลือดด้วยเครื่องไตเทียม

อภัสรา อรัญวัฒน์

สารนิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการพยาบาลผู้ใหญ่
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล
พ.ศ.2550

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยมหิดล

การพัฒนาแนวปฏิบัติการพยาบาลในการส่งเสริมพฤติกรรมการจำกัดน้ำเพื่อควบคุมน้ำหนักตัวระหว่างวันฟอกเลือดในผู้ป่วยที่ได้รับการฟอกเลือดด้วยเครื่องไตเทียม (THE DEVELOPMENT OF A CLINICAL NURSING PRACTICE GUIDELINE FOR PROMOTING FLUID RESTRICTION BEHAVIOR TO CONTROL INTERDIALYTIC WEIGHT GAIN IN HEMODIALYSIS PATIENTS)

อภัสรา อรัญวัฒน์ 4836890 NSAN/M

พย.ม. (การพยาบาลผู้ใหญ่)

คณะกรรมการควบคุมสารนิพนธ์ : อรวรรณ ศรียุคศุภท, D.S.N., (Educator of Nursing)

ศศิมา กุสุมา ณ อยุธยา, ปร.ค., (เภสัชศาสตร์ชีวภาพ)

บทคัดย่อ

การศึกษาครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาแนวปฏิบัติการพยาบาลเพื่อส่งเสริมพฤติกรรมการจำกัดน้ำเพื่อควบคุมน้ำหนักตัวระหว่างวันฟอกเลือดในผู้ป่วยที่ได้รับการฟอกเลือดด้วยเครื่องไตเทียม โดยประยุกต์ใช้กรอบแนวคิดกระบวนการใช้ผลงานวิจัยของ Evidence-Based Practice Model (Soukup, 2000) เริ่มด้วยการวิเคราะห์สาเหตุของปัญหาจากประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน การสังเกตผู้ป่วยในสถานการณ์จริงและองค์ความรู้ที่เกี่ยวข้อง กำหนดคำสำคัญเพื่อสืบค้นหลักฐานเชิงประจักษ์จากฐานข้อมูลต่าง ๆ และนำหลักฐานเชิงประจักษ์ที่ได้ซึ่งประกอบด้วย Randomized Controlled trial 2 เรื่อง, Quasi-experimental research 1 เรื่อง, Descriptive research 5 เรื่องและ Article 3 เรื่อง นำมาวิเคราะห์และสังเคราะห์ จากนั้นพัฒนาเป็นแนวปฏิบัติการพยาบาล และเสนอผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 6 ท่าน ตรวจสอบความถูกต้อง ความครอบคลุมของเนื้อหาและภาษาที่ใช้ ผู้ศึกษาได้ปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะ จนได้แนวปฏิบัติการพยาบาลที่เหมาะสม ลักษณะกิจกรรมในแนวปฏิบัติการพยาบาลเป็นการผสมผสานระหว่างการให้ความรู้ การฝึกทักษะและการเสริมสร้างสมรรถนะตนเองแก่ผู้ป่วยและญาติ โดยดำเนินกิจกรรมทั้งหมด 12 ครั้งติดต่อกัน ครั้งละ 1 ชั่วโมง ขณะผู้ป่วยเข้ารับการรักษาด้วยการฟอกเลือดด้วยเครื่องไตเทียม

ผู้ศึกษาได้วางแผนการนำแนวปฏิบัติการพยาบาลที่ได้ไปทดลองใช้ เพื่อประเมินความเป็นไปได้ก่อนนำไปปฏิบัติจริง มีการประเมินผล ปรับปรุงให้เกิดแนวปฏิบัติการพยาบาลที่เหมาะสมที่สุด และถ่ายทอดสู่การปฏิบัติในองค์กร ในอนาคตควรมีการศึกษาข้อมูลจากหลักฐานเชิงประจักษ์เพิ่มเติมเพื่อการพัฒนาแนวปฏิบัติการพยาบาลอย่างต่อเนื่อง และควรประเมินประสิทธิภาพของแนวปฏิบัติการพยาบาลโดยกระบวนการวิจัยต่อไป

THE DEVELOPMENT OF A CLINICAL NURSING PRACTICE GUIDELINE FOR PROMOTING FLUID RESTRICTION BEHAVIOR TO CONTROL INTERDIALYTIC WEIGHT GAIN IN HEMODIALYSIS PATIENTS

APASSARA ARANYAWAT 4836890 NSAN/M

M.N.S. (ADULT NURSING)

THEMATIC PAPER ADVISORS: AURAWAMON SRIYUKTASUTH, D.N.S. (EDUCATOR OF NURSING), SASIMA KUSUMA NA AYUTHYA, Ph.D. (BIOPHARMACEUTICAL SCIENCES)**ABSTRACT**

This thematic paper aimed at developing a clinical nursing practice guideline to promote fluid restriction behavior to control interdialytic weight gain in hemodialysis patients. The Evidence-Based Practice Model (Soukup, 2000) was employed as the conceptual framework of the study. The study began with an analysis of problems based on actual clinical experiences, observations of patients in actual caregiving situations, related bodies of knowledge and determination of keywords for evidence search from different databases. The evidence found, including two randomized controlled trials, one quasi-experimental research study, five descriptive research studies, and three journal articles, was then analyzed, synthesized, and developed into a clinical nursing practice guideline. The developed guideline was then submitted to a panel of six experts to ensure content validity and language appropriateness, and it was revised and improved based on the experts' comments and suggestions until an appropriate nursing practice guideline was attained. The activities included in the clinical nursing practice guideline were a combination of knowledge dissemination, skill practice, and promotion of perceived self-care efficacy of the patients and their family caregivers. There were 12 activities in the guideline, each lasting one hour, and the activities were recommended to be carried out while the patients were being treated with the hemodialysis.

The developed clinical nursing practice guideline was tried out to determine its feasibility before actual implementation. Evaluation and improvement was conducted to ensure the highest level of suitability before translating the guideline into organizational practice. In the future, more evidence-based data should be gathered to continuously improve the clinical nursing practice guideline, and research should also be conducted to determine the effectiveness of the developed guideline.

KEY WORDS: HEMODIALYSIS / INTERDIALYTIC WEIGHT GAIN / END STAGE RENAL DISEASE / FLUID RESTRICTION / CLINICAL NURSING PRACTICE GUIDELINE

135 pp.